

Sigurna mreža

Radikalizam i nasilni ekstremizam

Metodologija istraživanja

Realizacija:	02.03.2019.-11.03.2019.
Uzorački okvir:	1022 ispitanika
Veličina uzorka:	Troetajni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Tip uzorka:	Jedinica prve etape: Teritorija biračkih mjesta
	Jedinica druge etape: Domaćinstva (SRSWoR – slučajnim korakom)
	Jedinica treće etape: Ispitanici u okviru domaćinstva (slučajni izbor domaćinstva)
Tip istraživanja:	Omnibus, terenski upitnik prosječne dužine 45 minuta
Stratifikacija:	17 gradova u Crnoj Gori, 130 teritorija biračkih mjesta, gradske, prigradske i seoske životne sredine
Poststratifikacija:	Po polu, godinama i regionu
Greška:	$\pm 1.45\%$ za pojave sa incidencom od 5% $\pm 2.86\%$ za pojave sa incidencom od 25% $\pm 3.31\%$ za pojave sa incidencom od 50% (marginalna greška)

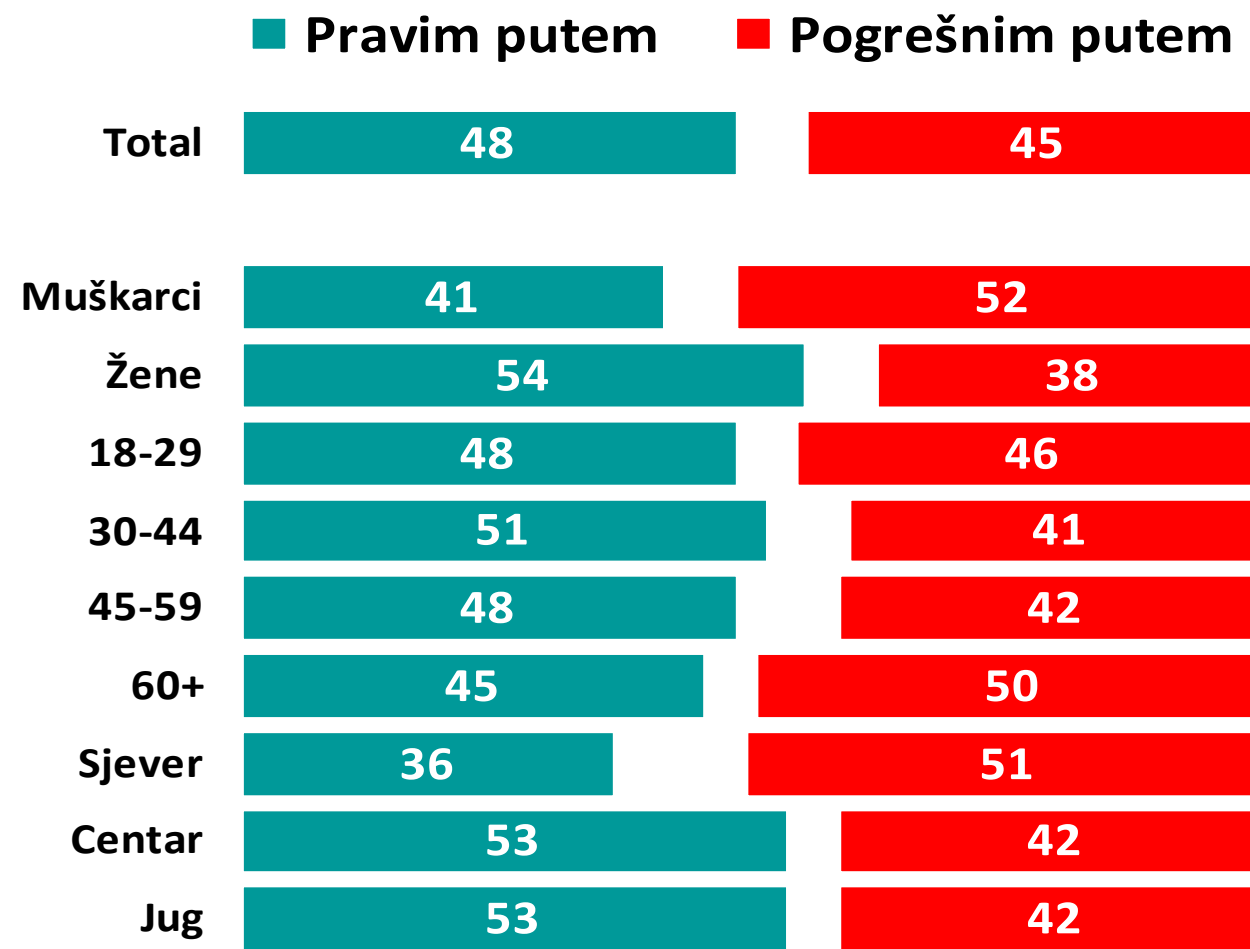
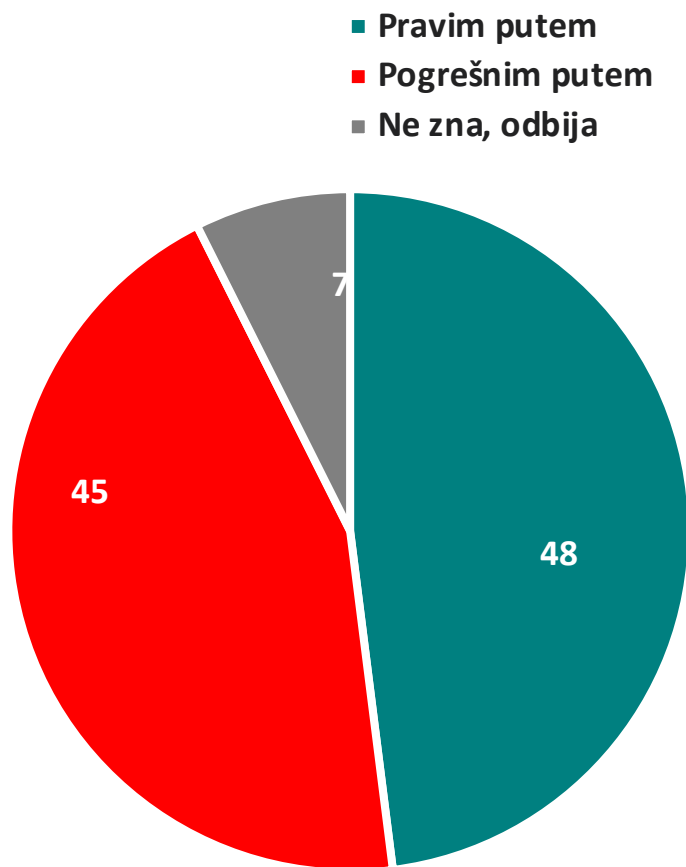

Opšte teme

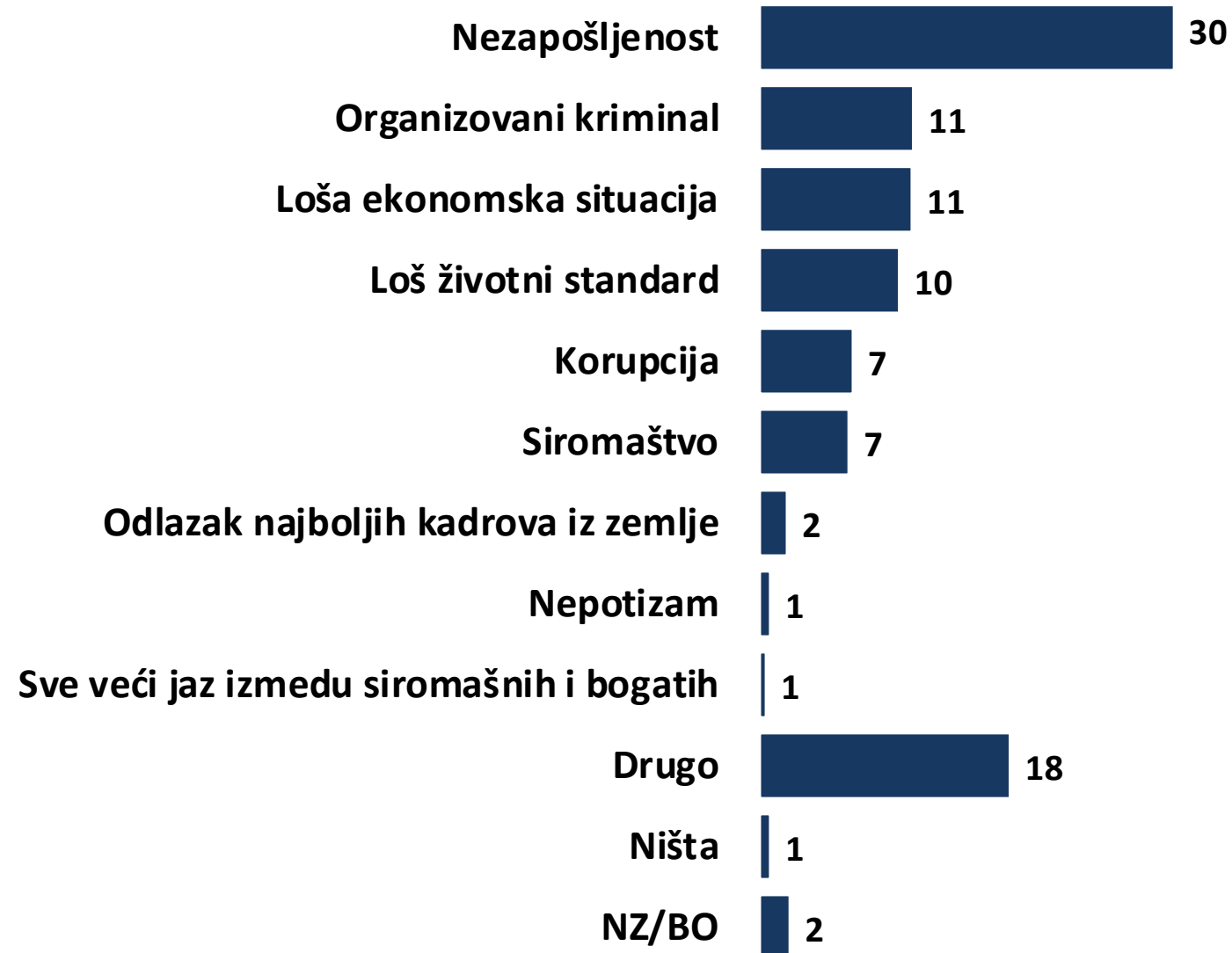
Iako podijeljenog stava, u nešto većoj mjeri je prisutan optimizam kod građana i građanki Crne Gore. Stanovište da je pravac kretanja Crne Gore dobar češće je zastupljen kod žena, kao i kod onih iz centralnog i južnog dijela Crne Gore.

Generalno, da li biste rekli da Crna Gora ide...

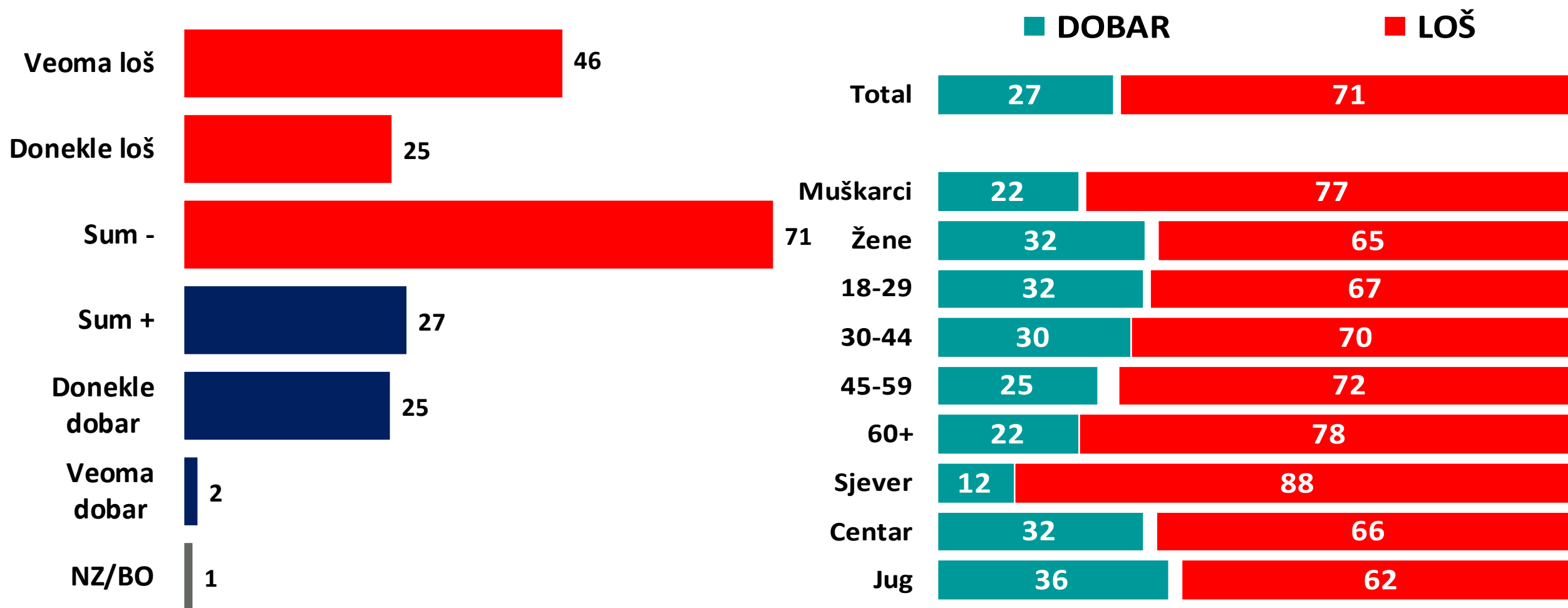
Skoro trećina građana i građanki navodi nezapošljenost kao najveći problem sa kojim se Crna Gora danas suočava. Zabrinutost izaziva i niz problema iz domena ekonomije, organizovanog kriminala i korupcije.

Koji su po Vašem mišljenju najznačajniji problemi sa kojima se Crna Gora u ovom trenutku suočava, problemi zbog kojih ste vi lično najviše zabrinuti?

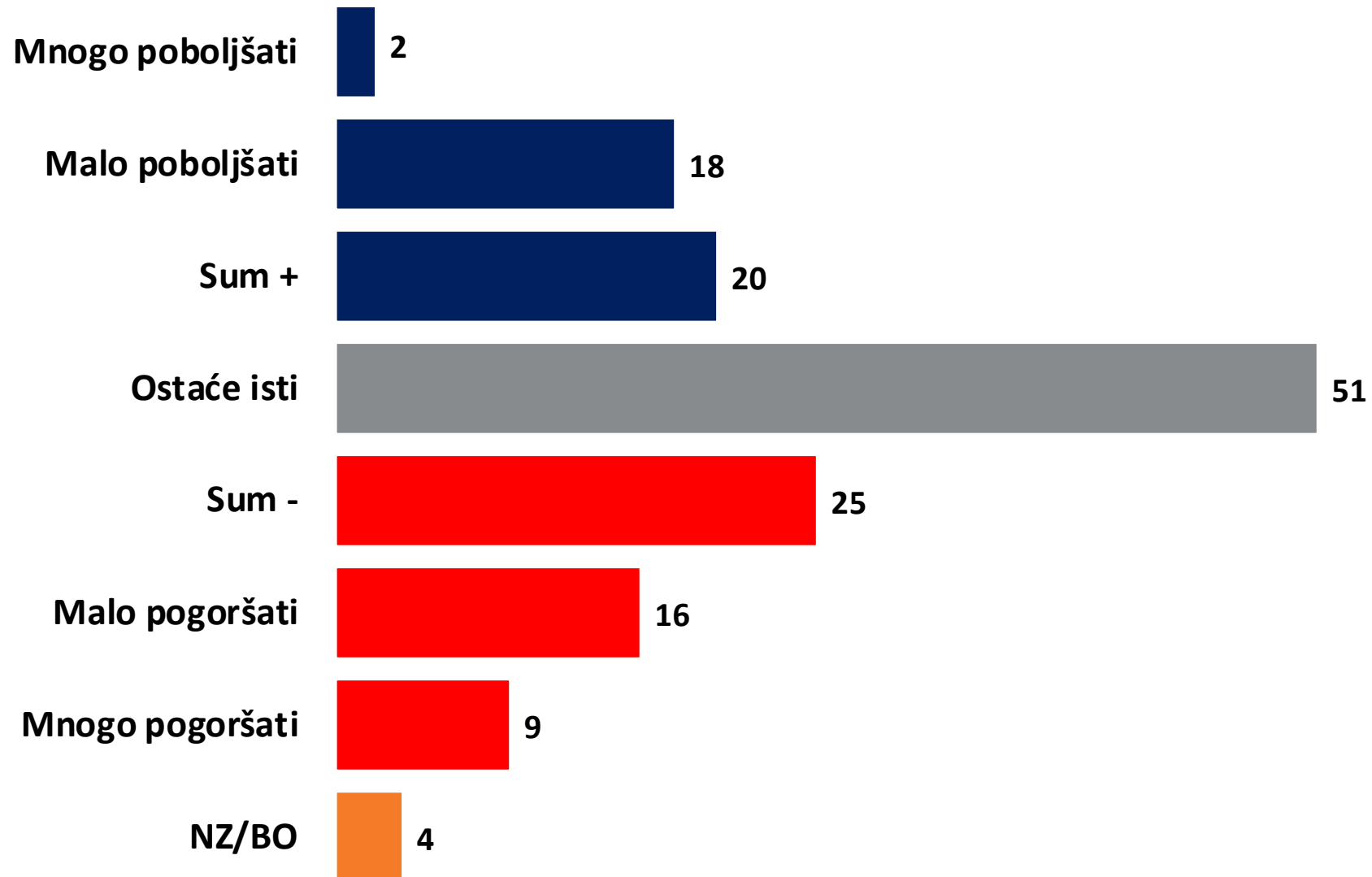
Nešto manje od tri četvrtine odnosno 7 od 10 građana i građanki Crne Gore ocjenjuje da je položaj mladih loš, a skoro polovina smatra da je veoma loš. Naročito negativan stav je zastupljen među muškarcima i građanima i građankama sjevera Crne Gore.

Kako biste ocijenili položaj mladih danas u Crnoj Gori?

Kad je riječ o promjenama u kvalitetu života u narednih godinu dana, primjetna je generalna percepcija stagnacije jer polovina građana i građanki ne očekuje nikakve promjene, dok četvrtina očekuje pogoršanje, a svega petina poboljšanje.

Kakve promjene generalno kvaliteta života u Crnoj Gori očekujete u narednih 12 mjeseci? Da li biste rekli da će se kvalitet života u zemlji...

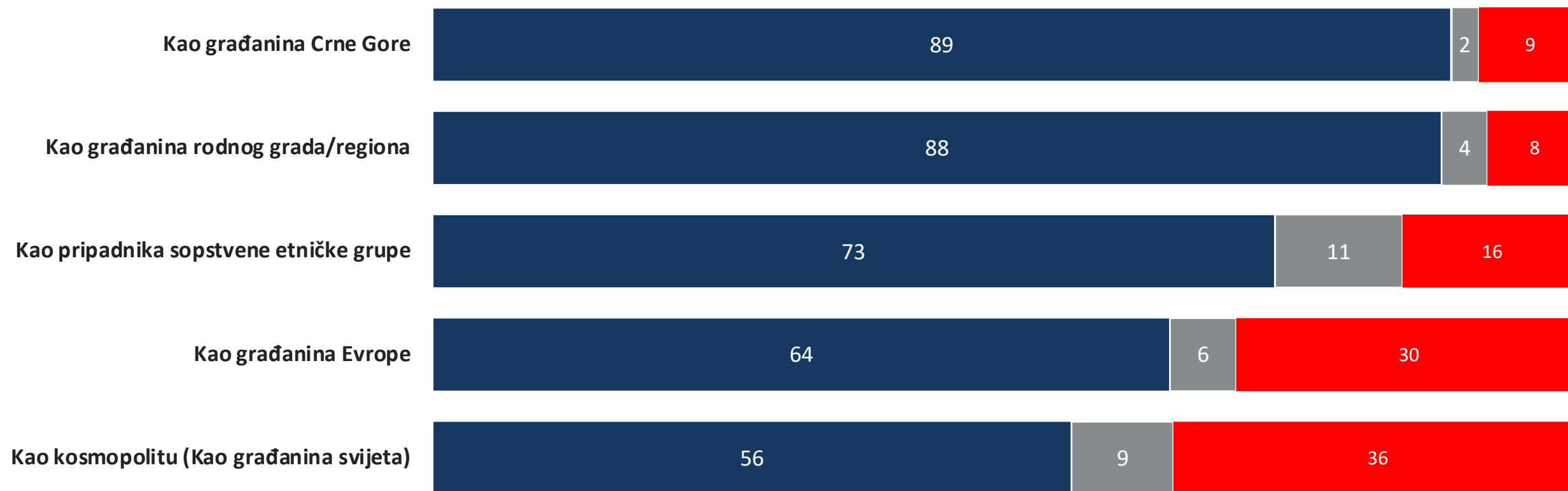
Građani i građanke svoj identitet dominantno vezuju za državu i rodni grad ili region iz kojeg dolaze, a potom za svoj etnički identitet. Najmanje sebe doživljavaju kao građane Evrope i kosmopolite.

U kojoj mjeri sebe vidite kao...

■ DA (donekle + u potpunosti)

■ Ne znam

■ NE (donekle + u potpunosti)

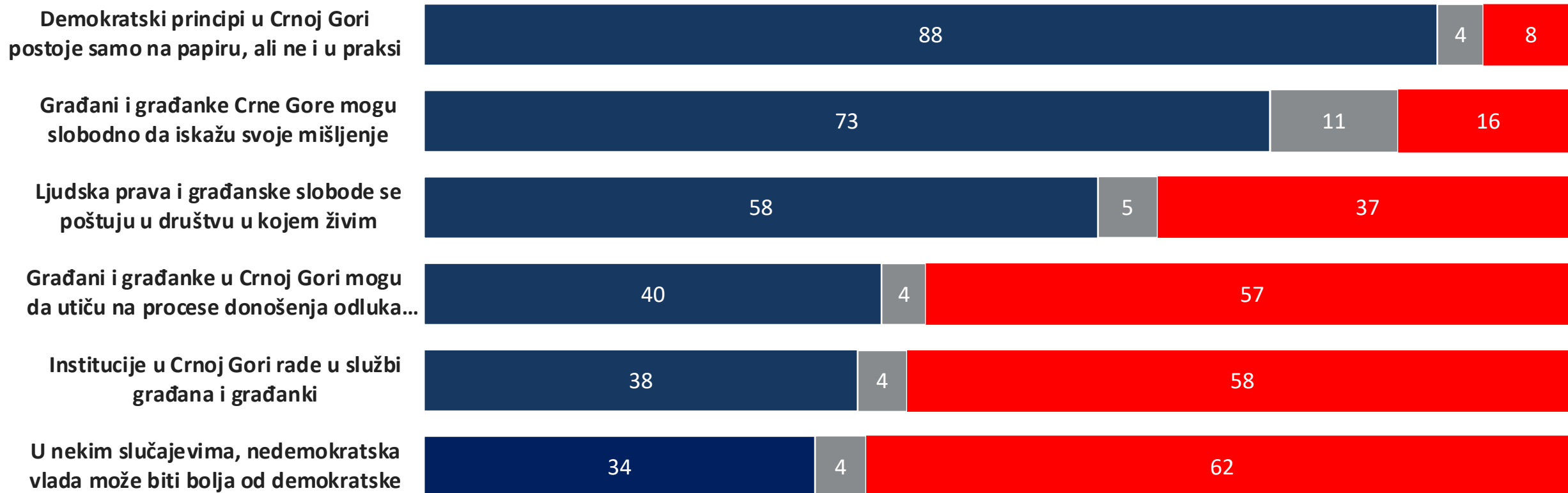
Građani i građanke imaju podijeljen stav prema prisustvu demokratije u Crnoj Gori. Iako ubjedljiv dio njih vjeruje da su principi demokratije prisutni samo na papiru, većinski smatraju i da postoji sloboda mišljenja. Podijeljeni su stavovi i oko poštovanja ljudskih prava i sloboda, uticaja građana na procese donošenja odluka u državi, kao i toga koliko institucije rade u javnom interesu. Malo više od trećine smatra da postoje slučajevi opravdanja za nedemokratski sistem vladanja.

U kojoj mjeri ste saglasni sa sljedećim tvrdnjama?

■ DA (donekle + u potpunosti)

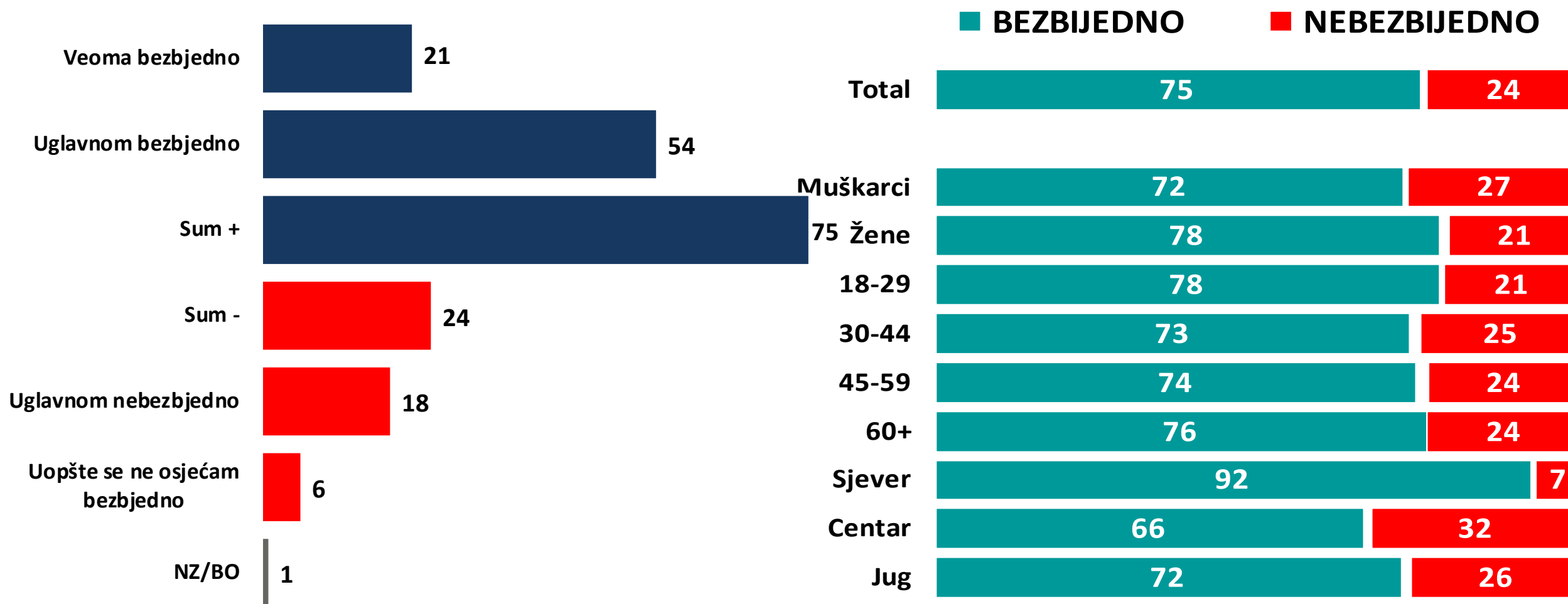
■ Ne znam

■ NE (donekle + u potpunosti)

Tri četvrtine građana i građanki Crne Gore navodi da se osjeća bezbiedno u svom okruženju. Lični osjećaj bezbiednosti je usklađen među različitim sociodemografskim grupama kojima pripadaju, osim što se registruju blage regionalne razlike.

U kojoj mjeri se osjećate bezbiedno u okruženju u kojem živite?

Među najveće sigurnosne prijetnje, građani i građanke navode organizovani kriminal, ekonomsku krizu i korupciju. Zanimljivo je da se spoljne prijetnje vrlo rijetko navode kao sigurnosni rizik.

Koje su po vašem mišljenju najznačajnije sigurnosne prijetnje sa kojim se Crna Gora u ovom trenutku suočava? – VIŠESTRUKI ODGOVORI

Povjerenje

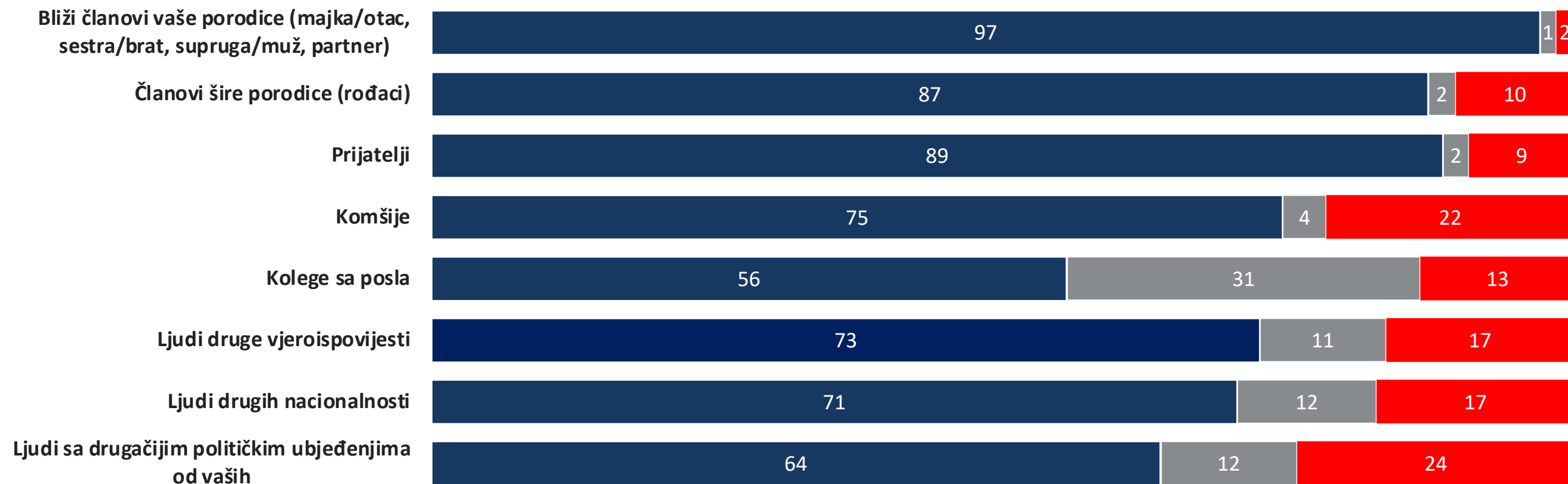
Najveći izvori povjerenja za građane i građanke Crne Gore su njihovi članovi porodice, kao i prijatelji, a najmanje povjerenja imaju prema ljudima sa drugačijim političkim uvjerenjima, kao i prema kolegama sa posla. Generalno, nepovjerljivost je zastupljenija među pesimističnijim građanima i građankama, odnosno onima koji vjeruju da se CG kreće u lošem pravcu.

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim grupama?

■ DA (donekle + u potpunosti)

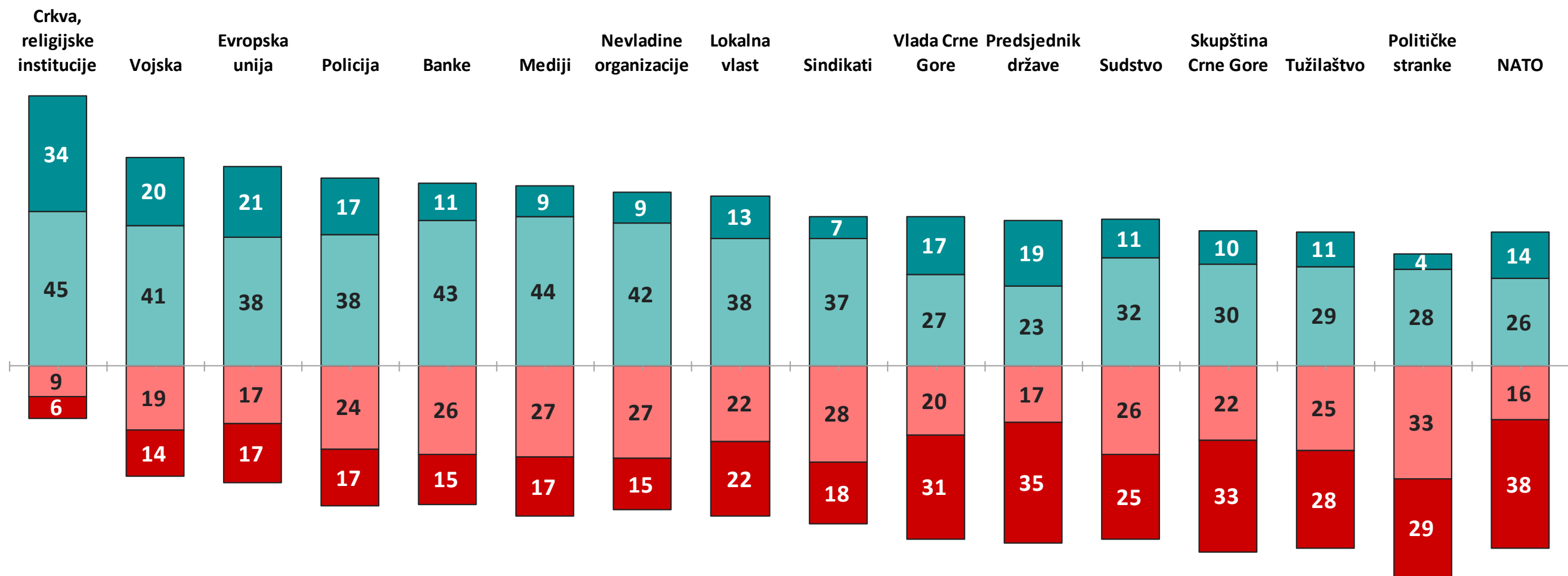
■ Ne znam/nije primenljivo

■ NE (donekle + u potpunosti)

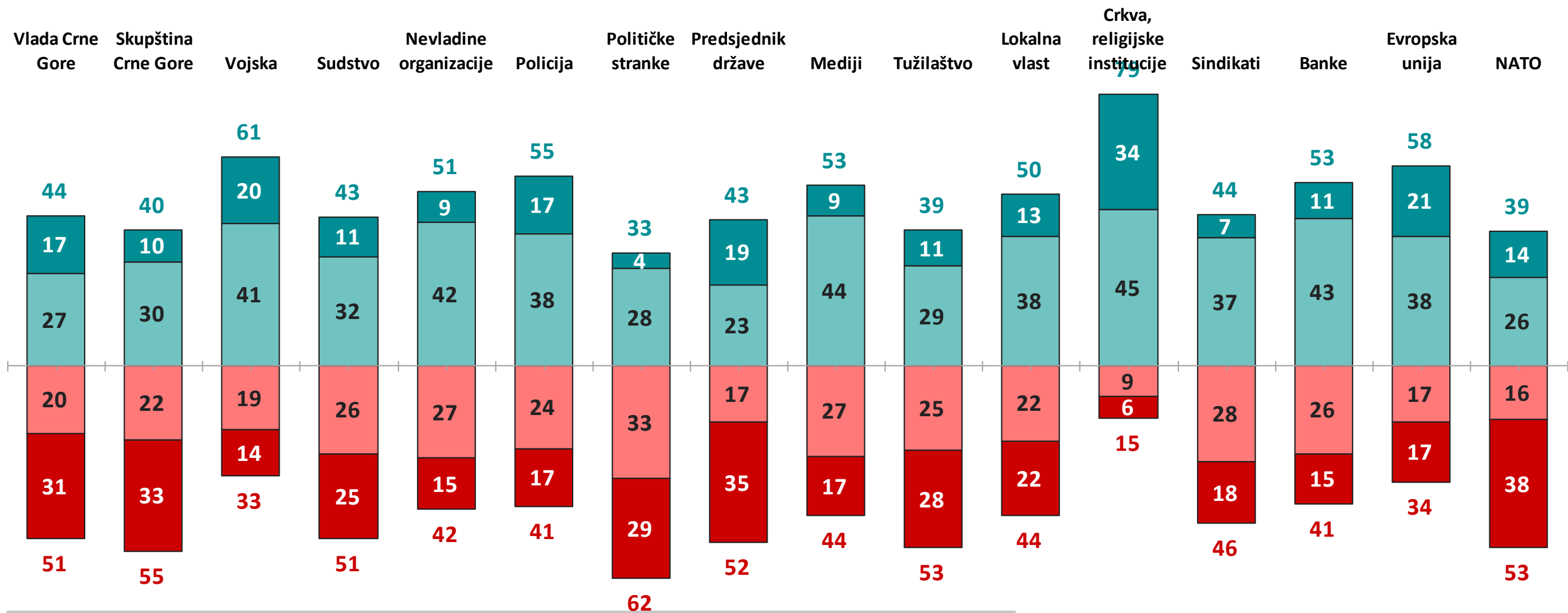

U ovom periodu bilježimo izvjestan pad povjerenja u institucije, rast povjerenja u civilno društvo (NVO i mediji), ali i vidljivu krizu reprezentativne demokratije. Crkva tradicionalno generiše najveći stepen povjerenja. Građani i građanke najmanje vjeruju NATO-u, političkim partijama i tužilaštvu.

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim grupama?

U kojoj mjeri vjerujete sljedećim grupama?

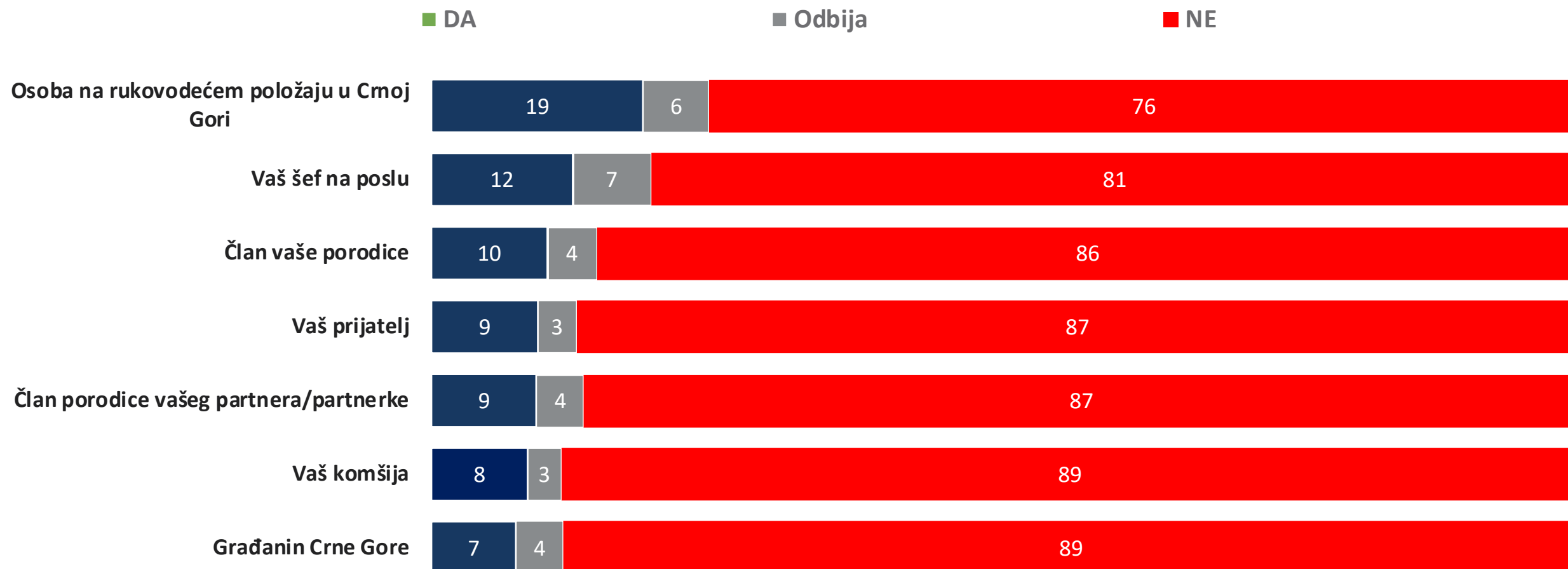
Baza: Punoljetna populacija Crne Gore

Diskriminacija, socijalna i etnička distanca

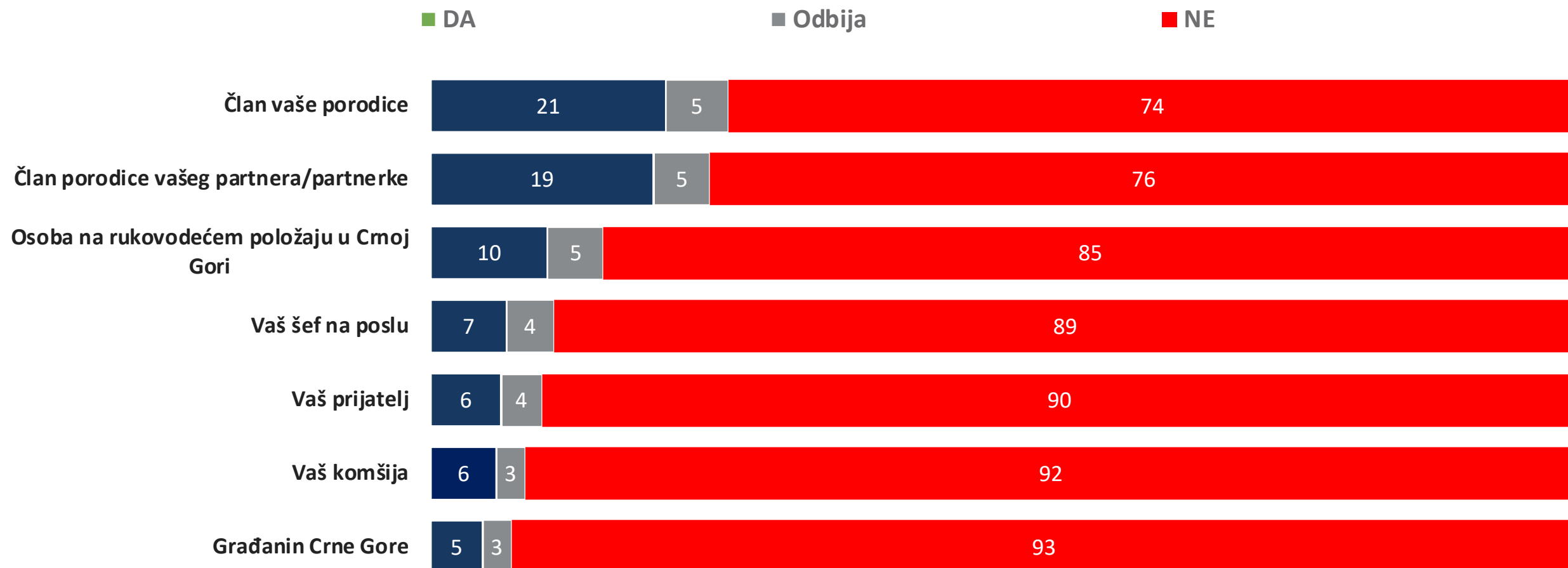
Građani i građanke Crne Gore navode da bi im najviše smetalo kada bi politički neistomišljenik bila osoba na funkciji kojoj bi oni bili direktno odgovorni.

Da li biste vi lično imali problem kada bi... – POLITIČKI NEISTOMIŠLJENIK

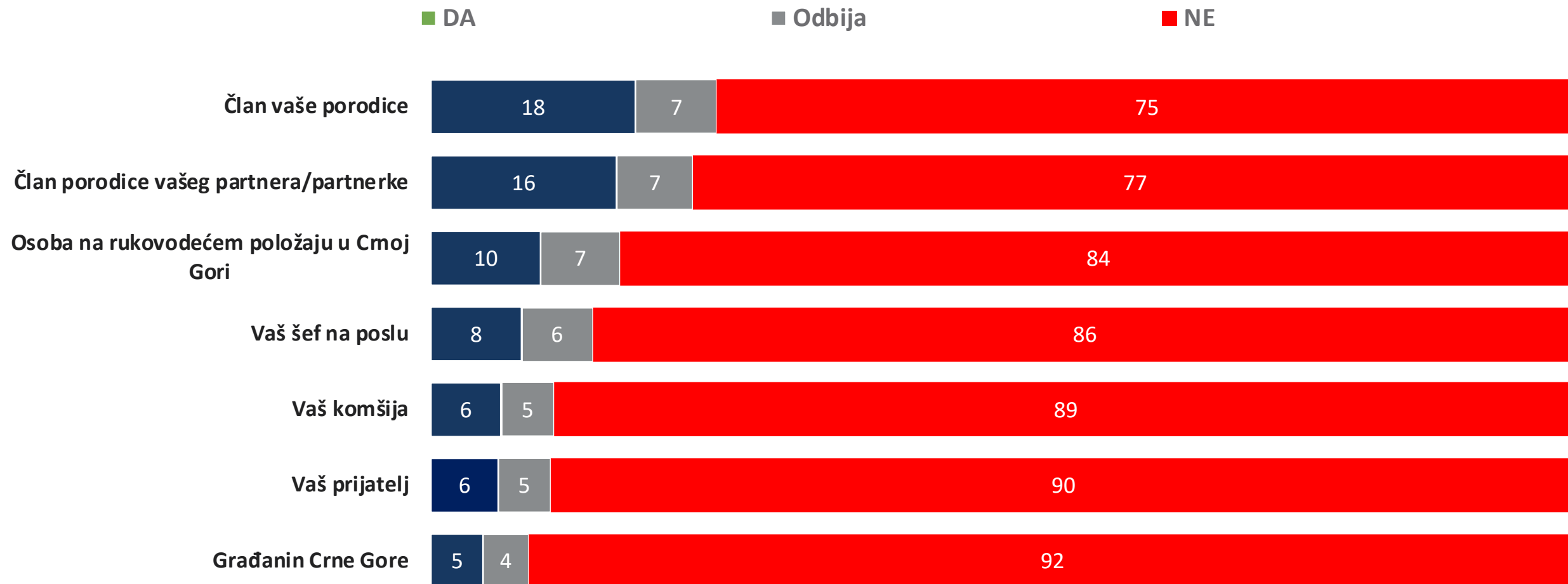
S druge strane, kada je u pitanju vjeroispovjest, građani i građanke mnogo veći stepen socijalne distance iskazuju prema članovima porodice – u prosjeku, petini bi smetalo kada bi član njihove ili partnerove porodice bio drugačije vjeroispovjesti.

Da li biste vi lično imali problem kada bi... – OSOBA DRUGAČIJE VEROISPOVESTI

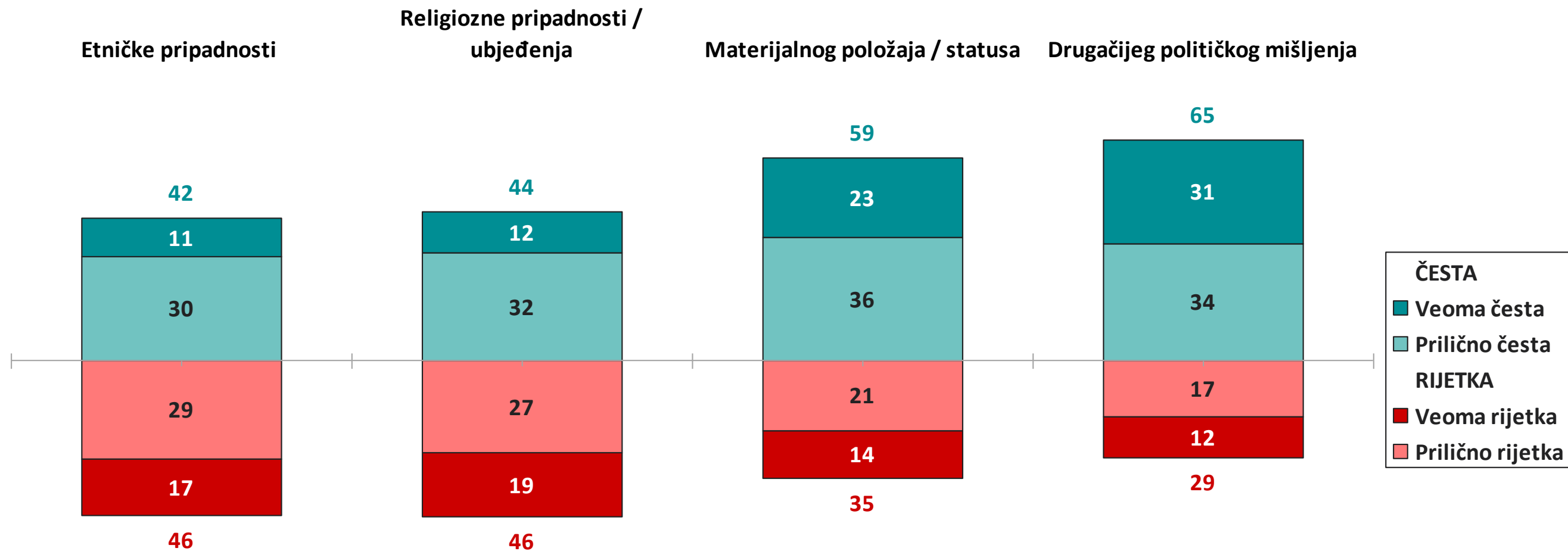
Slična je situacija i kod etničke pripadnosti. Ponovo, građani i građanke najčešće navode da bi im smetalo kada bi neki član njihove porodice bio drugačije etničke pripadnosti, što je upozoravajuće sa stanovišta njegovanja multikulturalizma u Crnoj Gori.

Da li biste vi lično imali problem kada bi... – OSOBA DRUGAČIJE ETNIČKE GRUPE

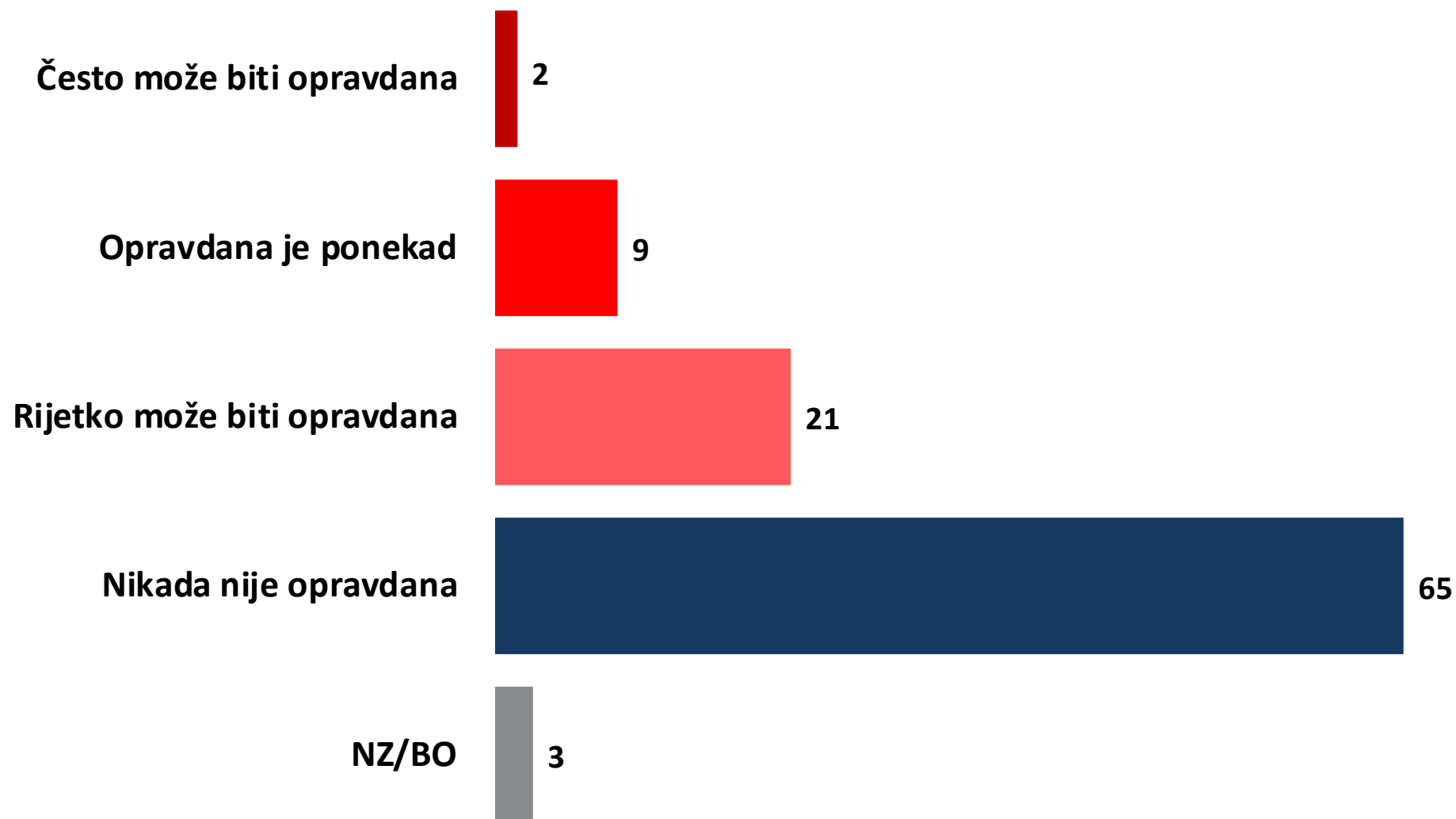
Građani i građanke Crne Gore vjeruju da je diskriminacija najprisutnija na osnovu političkog mišljenja i materijalnog statusa, a preko dvije petine građana i građanki ima stav da je diskriminacija na osnovu etničke i religiozne pripadnosti prilično ili veoma česta.

Šta biste rekli koliko je u Crnoj Gori pristuna diskriminacija na osnovu...

Za dvije trećine građana i građanki primjena nasilja radi ostvarivanja političkih, društvenih i religijskih ciljeva nije opravdana. Ipak, jedna trećina nalazi da postoje situacije kada nasilje može biti opravdano za ostvarenje ovih ciljeva što je ne mali potencijal za radikalizaciju i što zahtijeva multisektorski preventivni odgovor.

Neki ljudi misle da je primjena nasilja opravdana u ostvarivanju političkih, društvenih ili religijskih ciljeva. Drugi vjeruju da, bez obzira na razlog, primjena nasilja nikada nije opravdana. Što vi mislite?

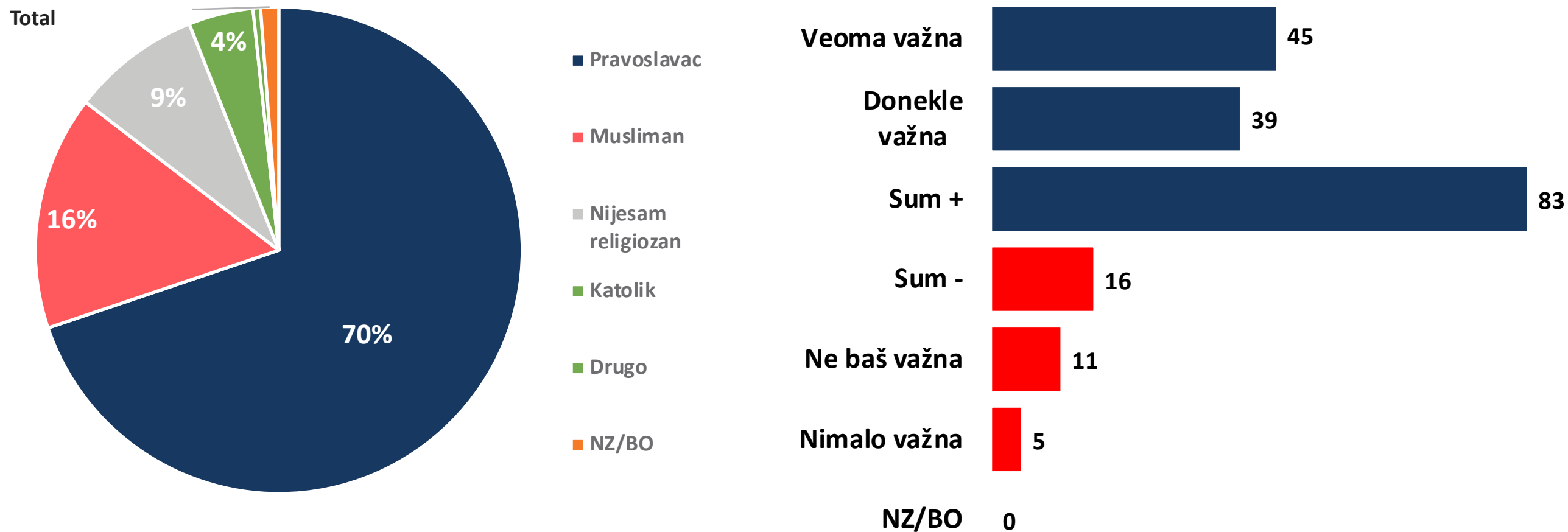

Religioznost

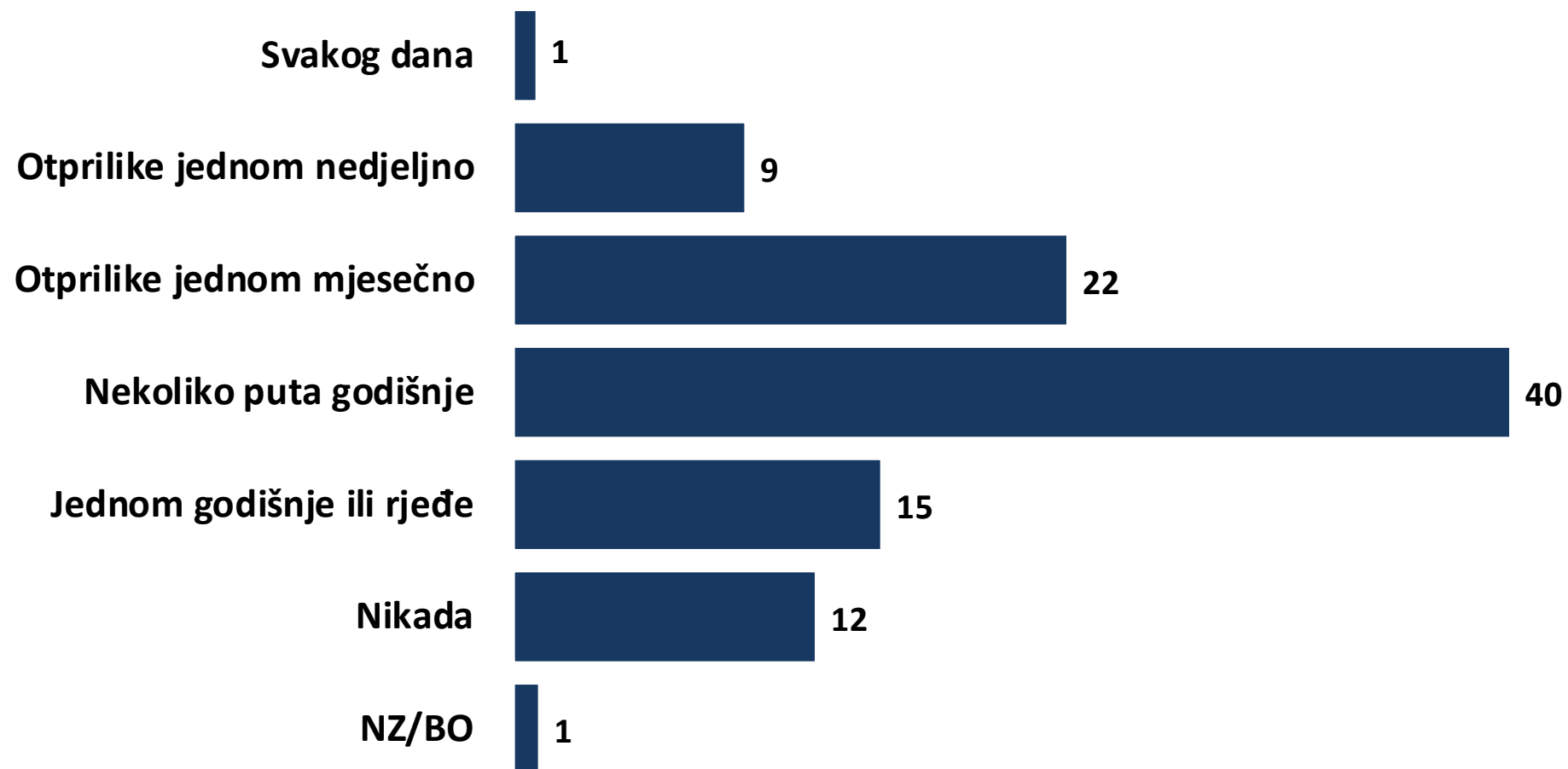
Većina građana i građanki Crne Gore sebe navodi kao pravoslavce. Istovremeno, visok udio je onih koji navode da im je religija generalno važna u životu.

Da li ste pripadnik neke religije? Koliko Vam je religija važna u životu - veoma važna, donekle važna, ne baš važna ili nimalo važna?

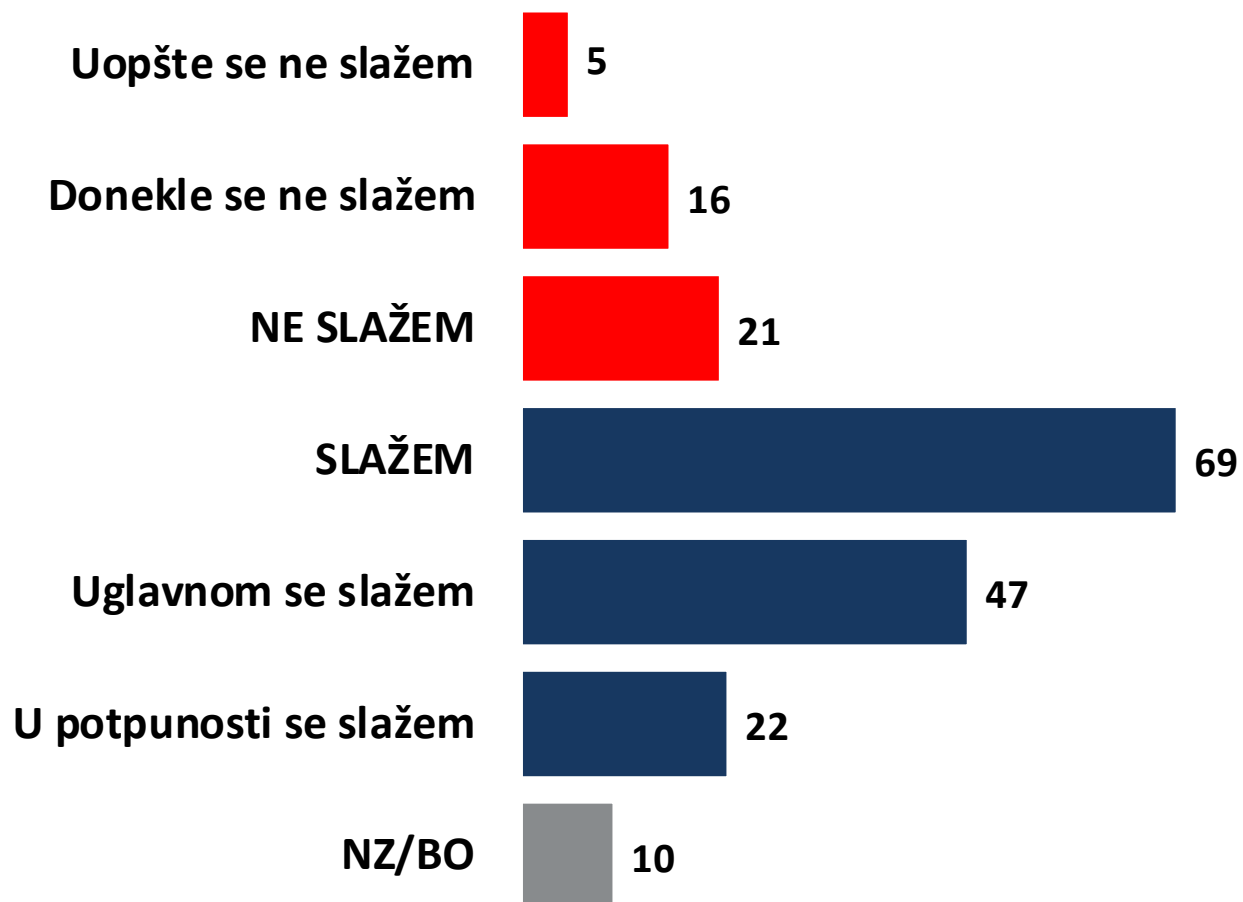
Najveći dio građana i građanki prisustvuje vjerskim obredima nekoliko puta godišnje.

Koliko često, ako uopšte, prisustvujete vjerskim obredima: svakoga dana ili nekoliko puta nedjeljno, jednom nedjeljno, jednom mjesečno, nekoliko puta godišnje, jednom godišnje ili rjeđe, ili nikada?

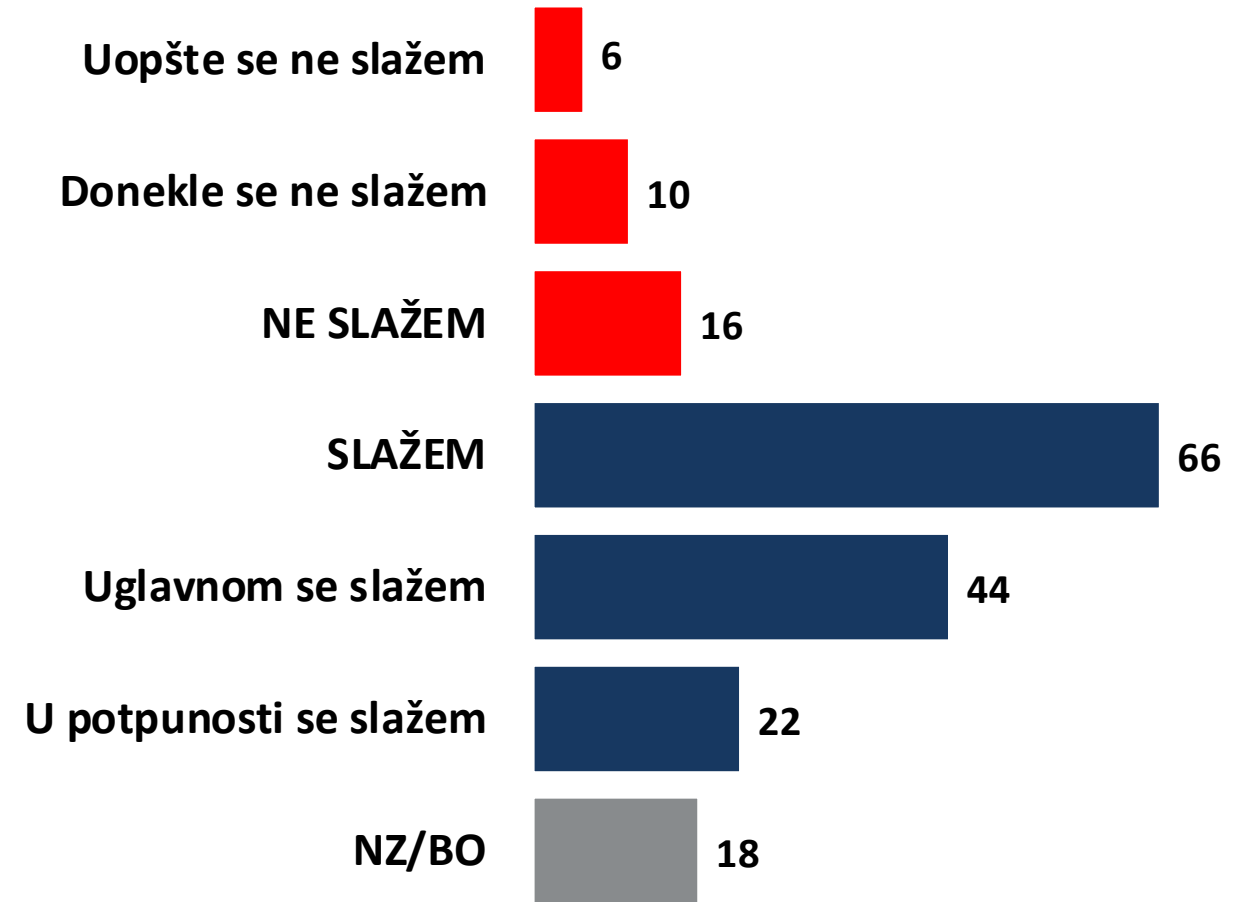

Značajna većina građana i građanki vjeruje da je dužnost pravog vjernika da brani postulate svoje vjere po svaku cijenu. Istovremeno, sličan je procent i onih koji vjeruju da su religijska pravila pravednija od državnih pravila. Znači, potencijal za radikalizaciju je posebno izražen kada se uzme religijski okvir.

U kojoj mjeri se slažete sa tvrdnjom – Dužnost pravog vjernika je da brani postulate svoje vjere po svaku cijenu?

U kojoj mjeri se slažete sa tvrdnjom – Religijska pravila su pravednija od onih koje nameće država?

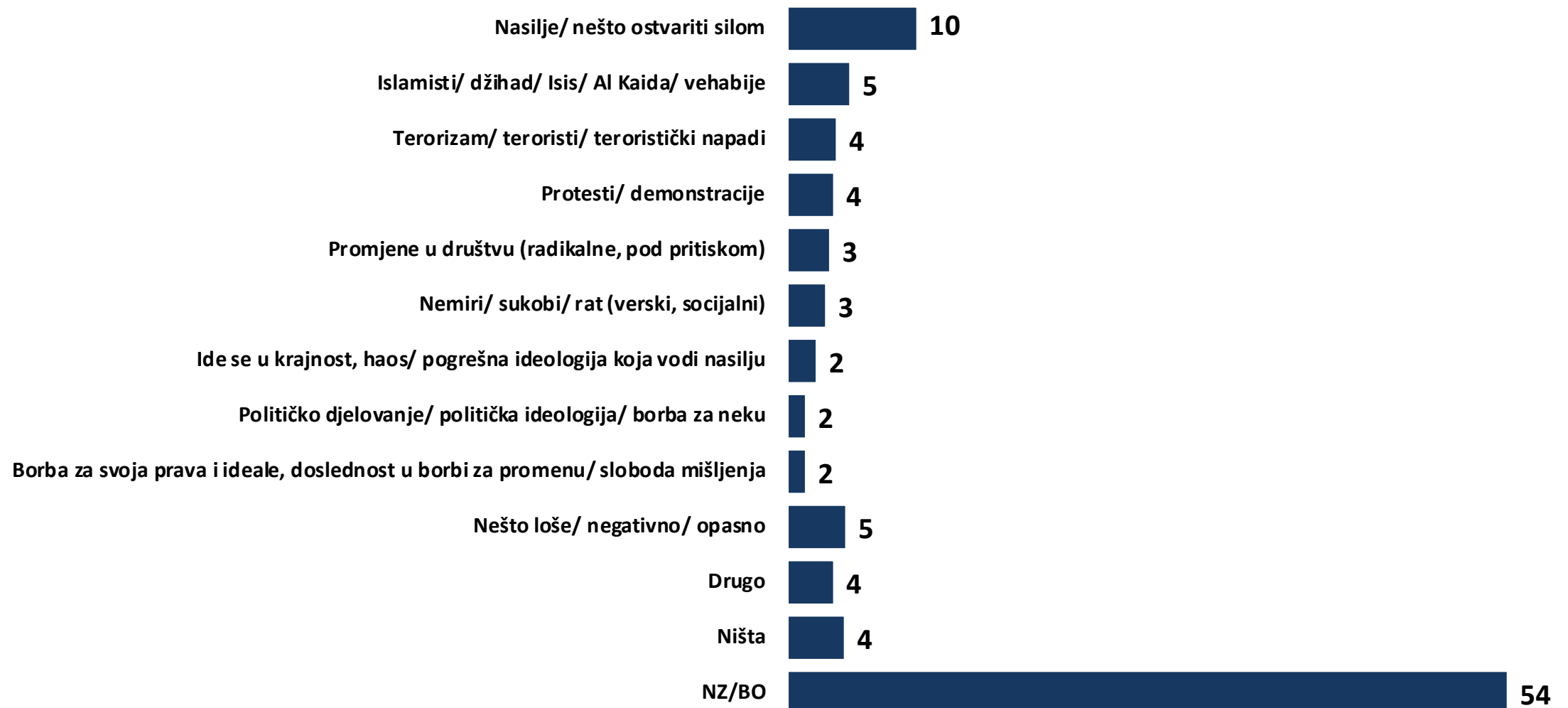

Radikalizam

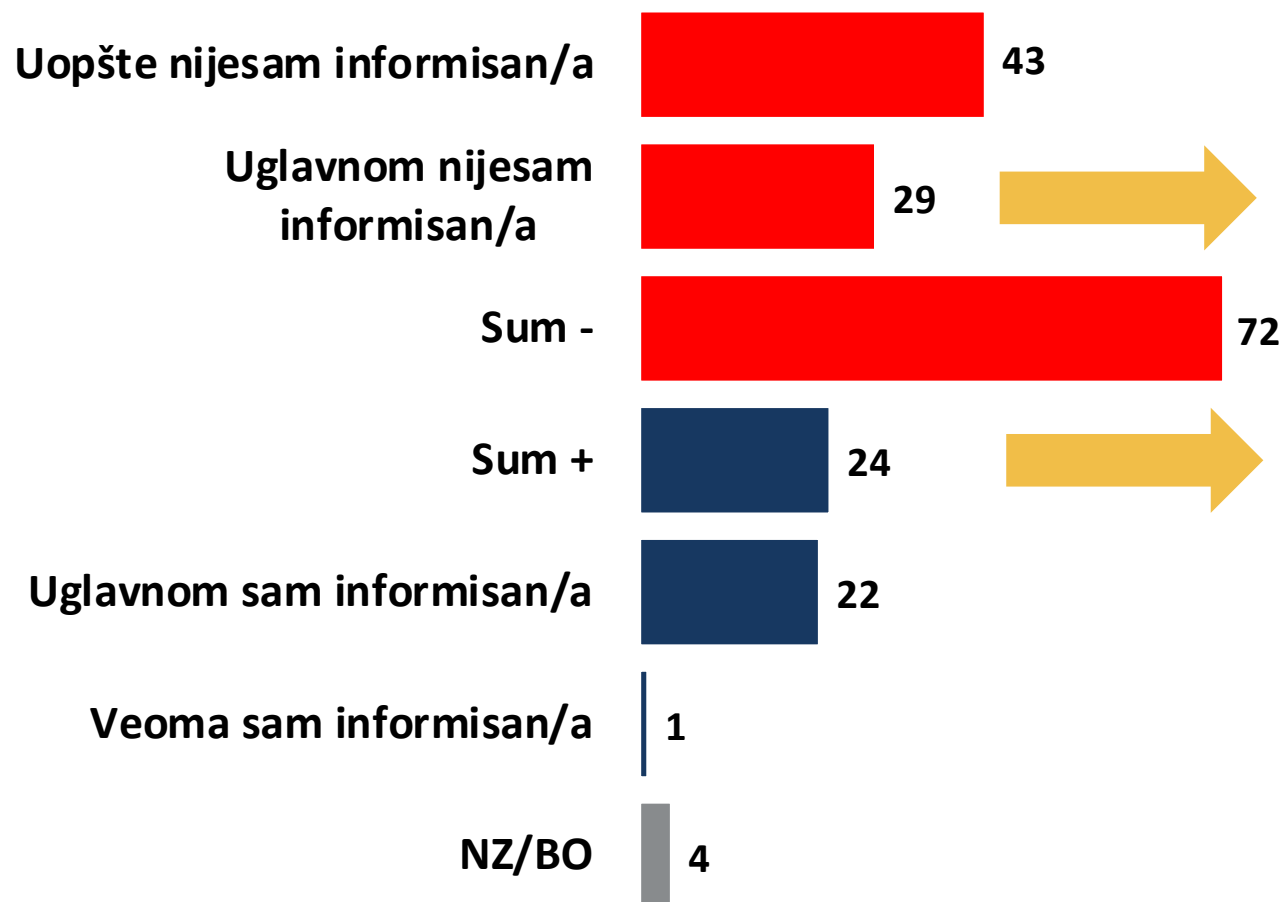
Nasilje predstavlja najučestaliju prvu asocijaciju na radikalizaciju i nasilni ekstremizam. Ipak, više od polovine građana i građanki ne zna da navede odgovor na ovo pitanje.

Što Vam prvo pada na pamet kad se pomenu riječi radikalizacija i nasilni ekstremizam?

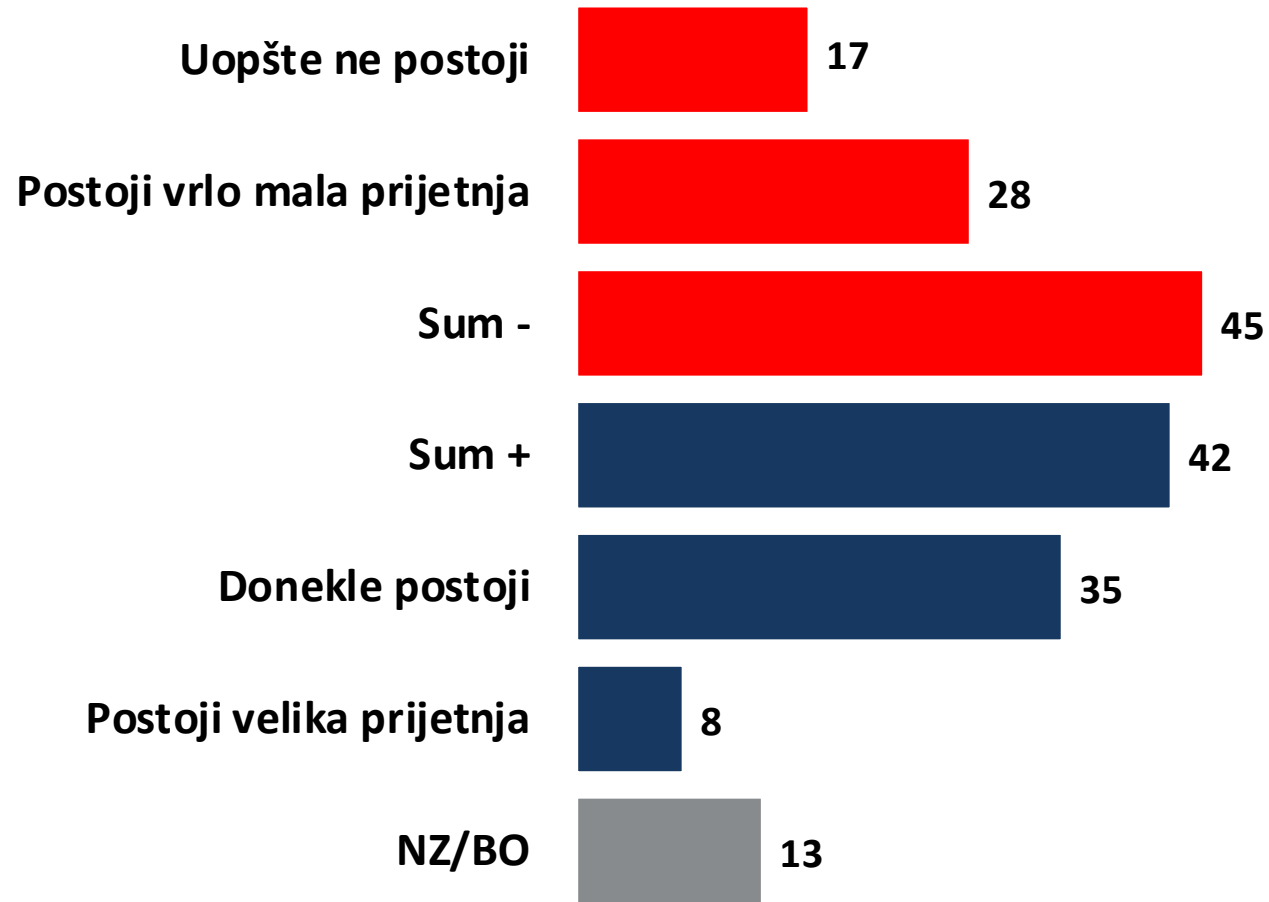

Četiri od deset građana i građanki sebe ne doživljava informisanima o temi radikalizacije i nasilnog ekstremizma. Kod ostalih je podijeljen stav prema (ne)postojanju prijetnji od ovih pojava u crnogorskom društvu.

Da li smatrate sebe informisanim o pitanjima radikalizacije i nasilnog ekstremizma?

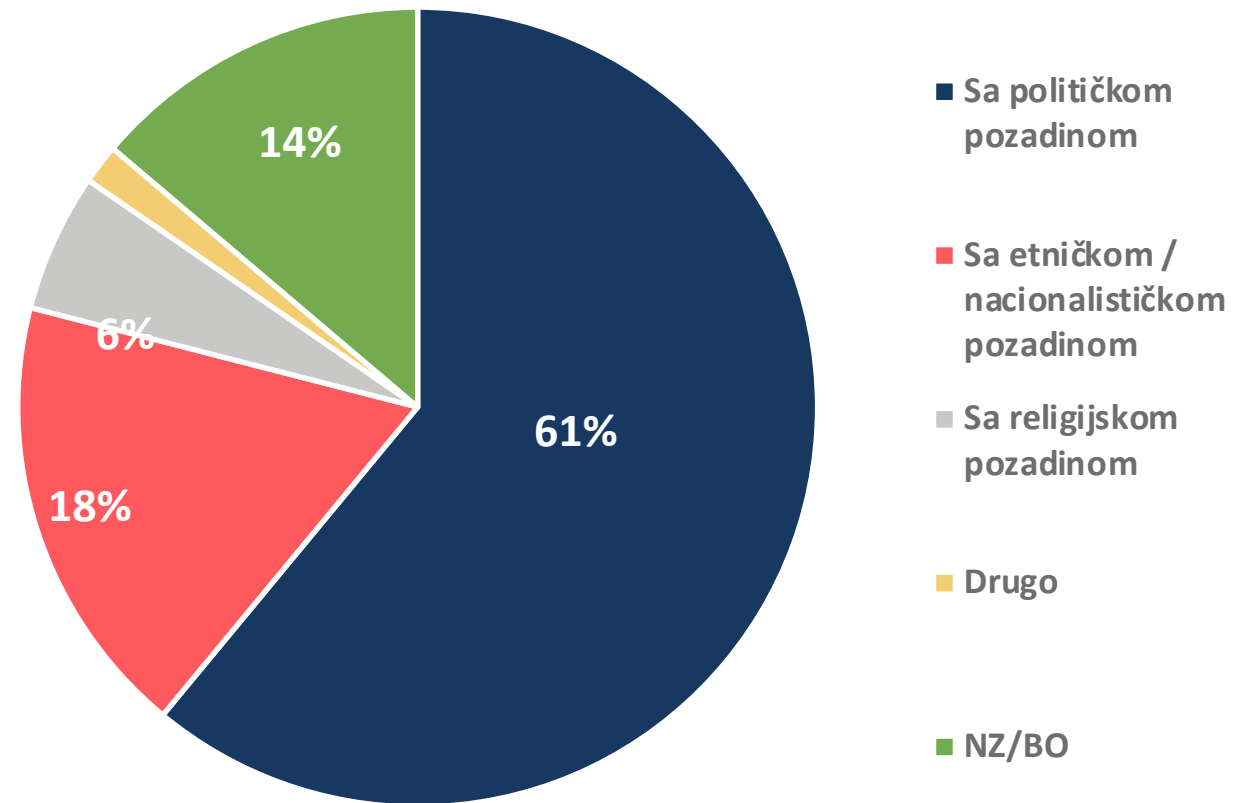

Prema vašem mišljenju, da li u crnogorskom društvu postoji prijetnja radikalizacije ili pojave nasilnog ekstremizma?

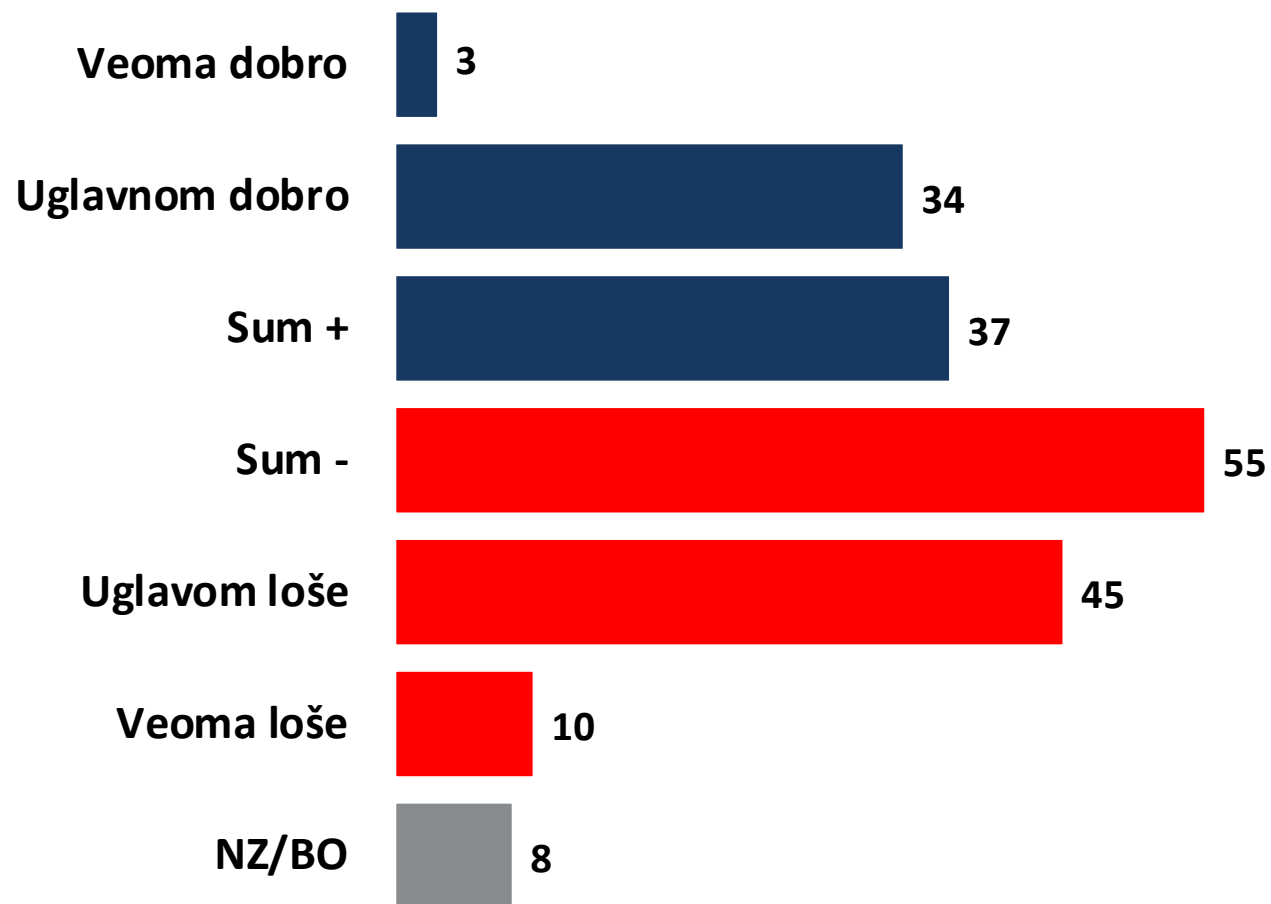
Šest od deset građana i građanki koji vjeruju da postoji prijetnja od ekstremizma i radikalizma vjeruju da je najprisutnija ona sa političkom pozadinom.

Koja je vrsta nasilnog ekstremizma najprisutnija u crnogorskom društvu?

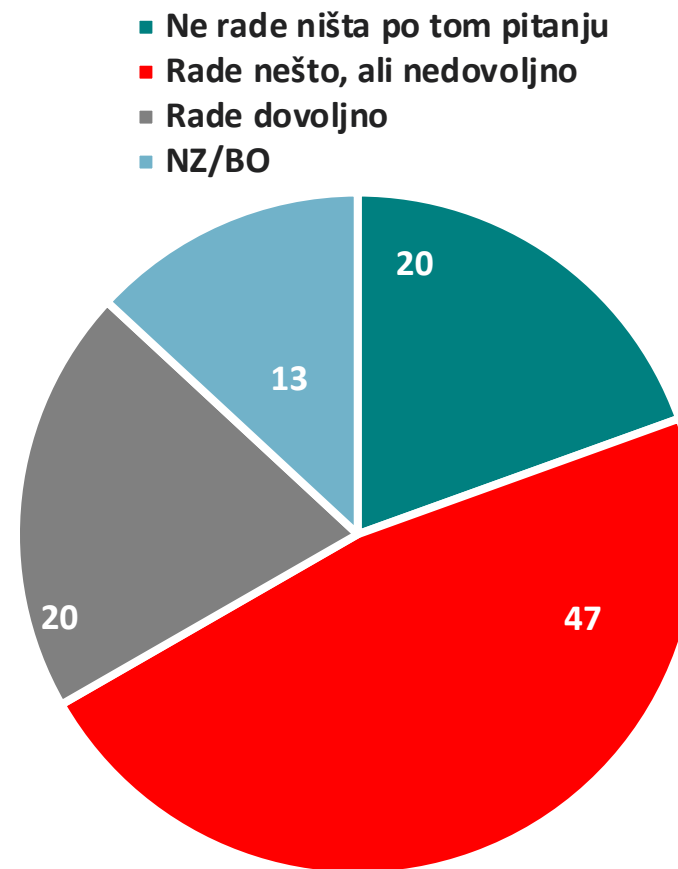

Više od polovine građana i građanki koji vjeruju u prijetnje od radikalizma i nasilnog ekstremizma imaju negativan stav prema medijskom izvještavanju na ove teme. Takođe, napori nadležnih institucija se ne ocjenjuju dobro.

Kako biste generalno ocijenili kvalitet izvještavanja medija u Crnoj Gori o prijetnjama radikalizacije i nasilnog ekstremizma?

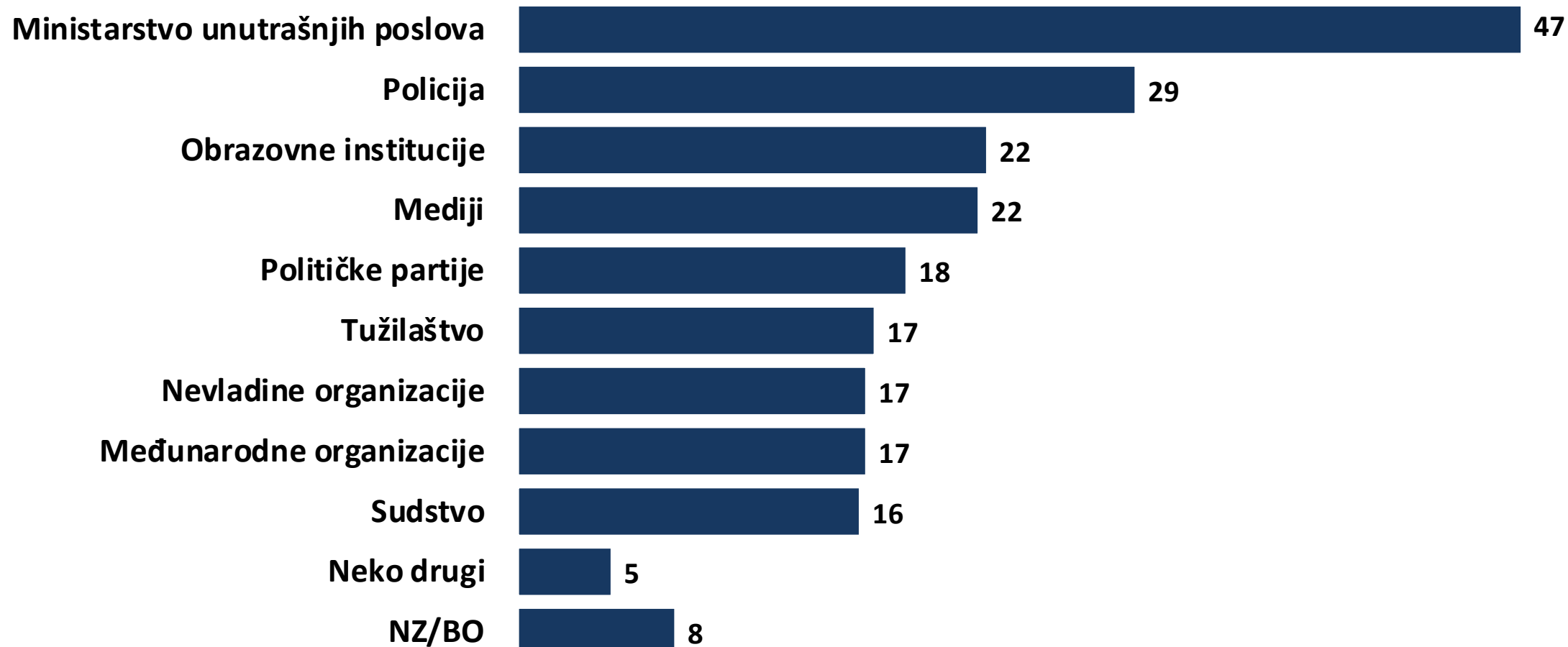

Kako biste ocijenili napore nadležnih institucija u unaprjeđenju svijesti o prijetnjama nasilnog ekstremizma?

Ministarstvo unutrašnjih poslova i policija se vide kao najodgovorniji za prevenciju nasilnog ekstremizma u Crnoj Gori, a zatim slijede obrazovne institucije i mediji.

Ko je, po vašem mišljenju, odgovoran da radi na prevenciji nasilnog ekstremizma?

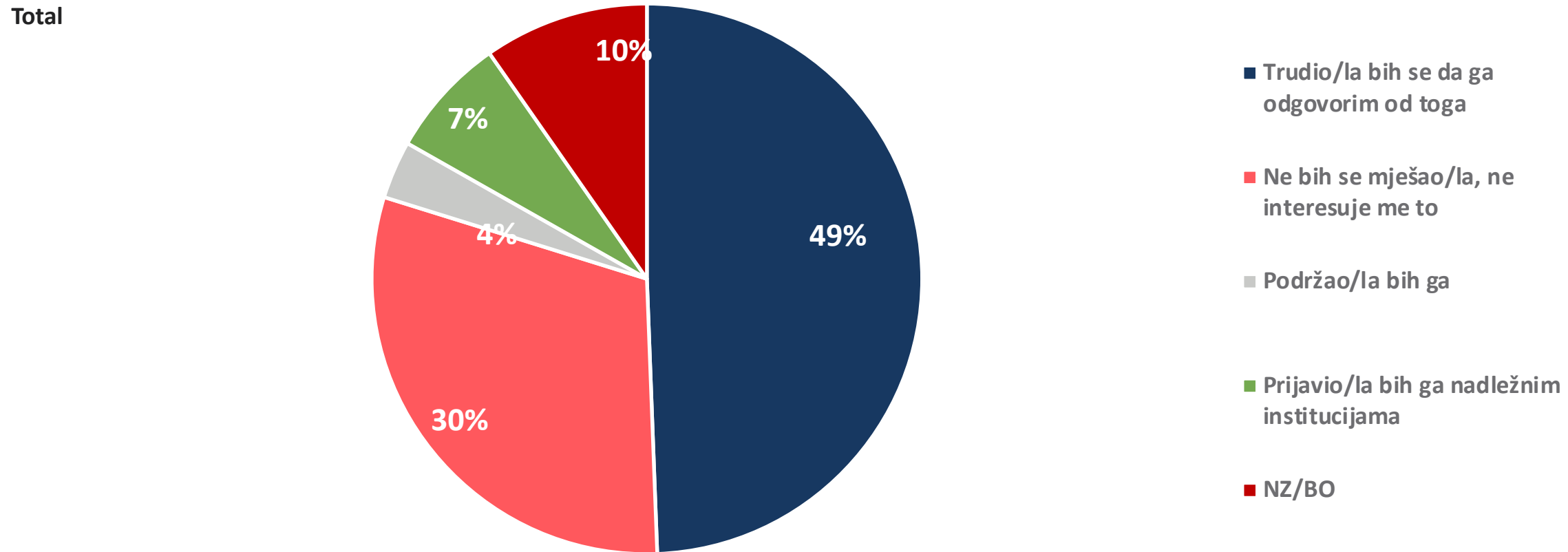

Povratnici

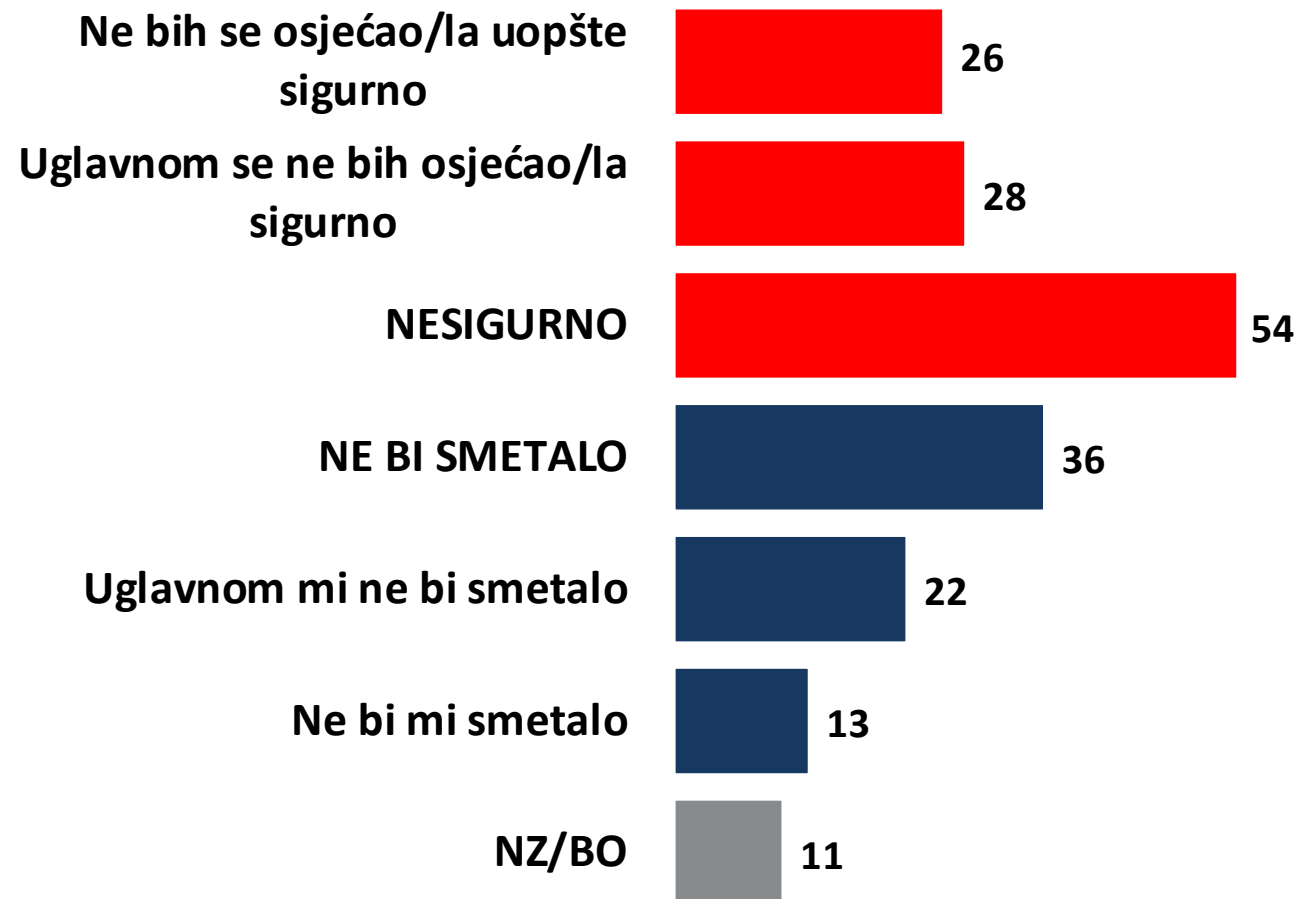
Više od polovine građana i građanki Crne Gore ističe da bi se trudilo da odvрати nekog svog od ideje da krene na strano ratište.

Kako biste odreagovali kad bi neko iz vaše bliže sredine počeo govoriti o namjeri da ode na strano ratište?

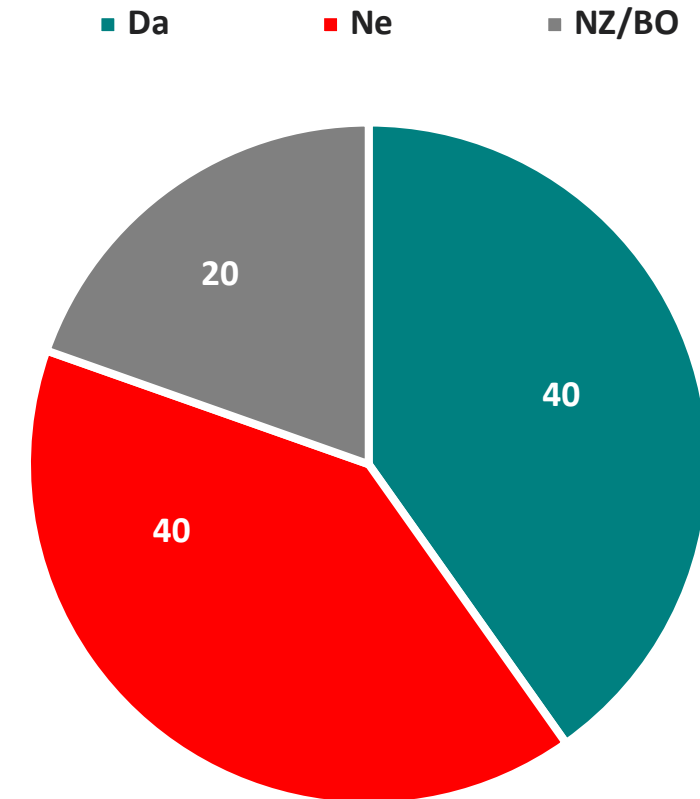

Više od polovine građana i građanki Crne Gore navodi da bi se osjećalo nesigurno kada bi se u njihov komšiluk doselio povratnik. Takođe, registruje se podijeljen stav prema pitanju da li su povratnici uopšte prijatnija za crnogorsko društvo.

Kako biste se osjećali da vam se u komšiluk doseli povratnik sa stranog ratišta?

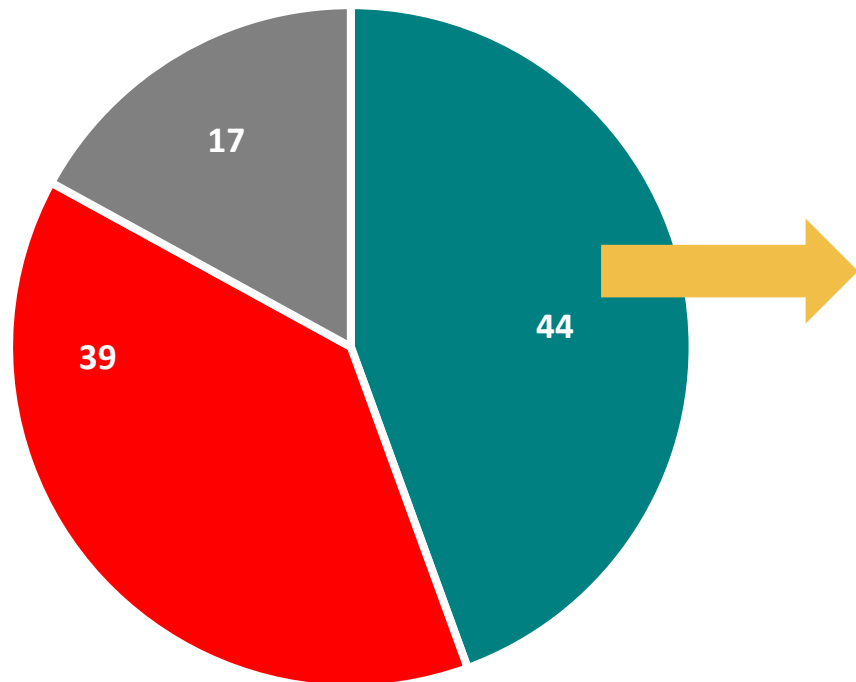
Da li po vašem mišljenju povratnici predstavljaju prijetnju po sigurnost društva?

Nešto manje od polovine građana i građanki koji smatraju da su povratnici sigurnosna prijetnja bi podržalo njihovu rehabilitaciju i reintegraciju. Ovi građani i građanke vjeruju da su nadležne državne institucije, ali i same porodice povratnika te koje bi trebalo najviše da vode računa o tome.

Da li biste podržali rehabilitaciju i reintegraciju povratnika sa stranih ratišta u CG društvo?

■ Podržao/la bih ■ Ne bih podržao/la ■ NZ/BO

Ko bi trebalo da se brine za rehabilitaciju i reintegraciju povratnika?

Nadležne institucije/državne institucije

65

Porodica povratnika

24

Vjerske zajednice

3

Civilno društvo/NVO

1

Drugo

5

Ne zna

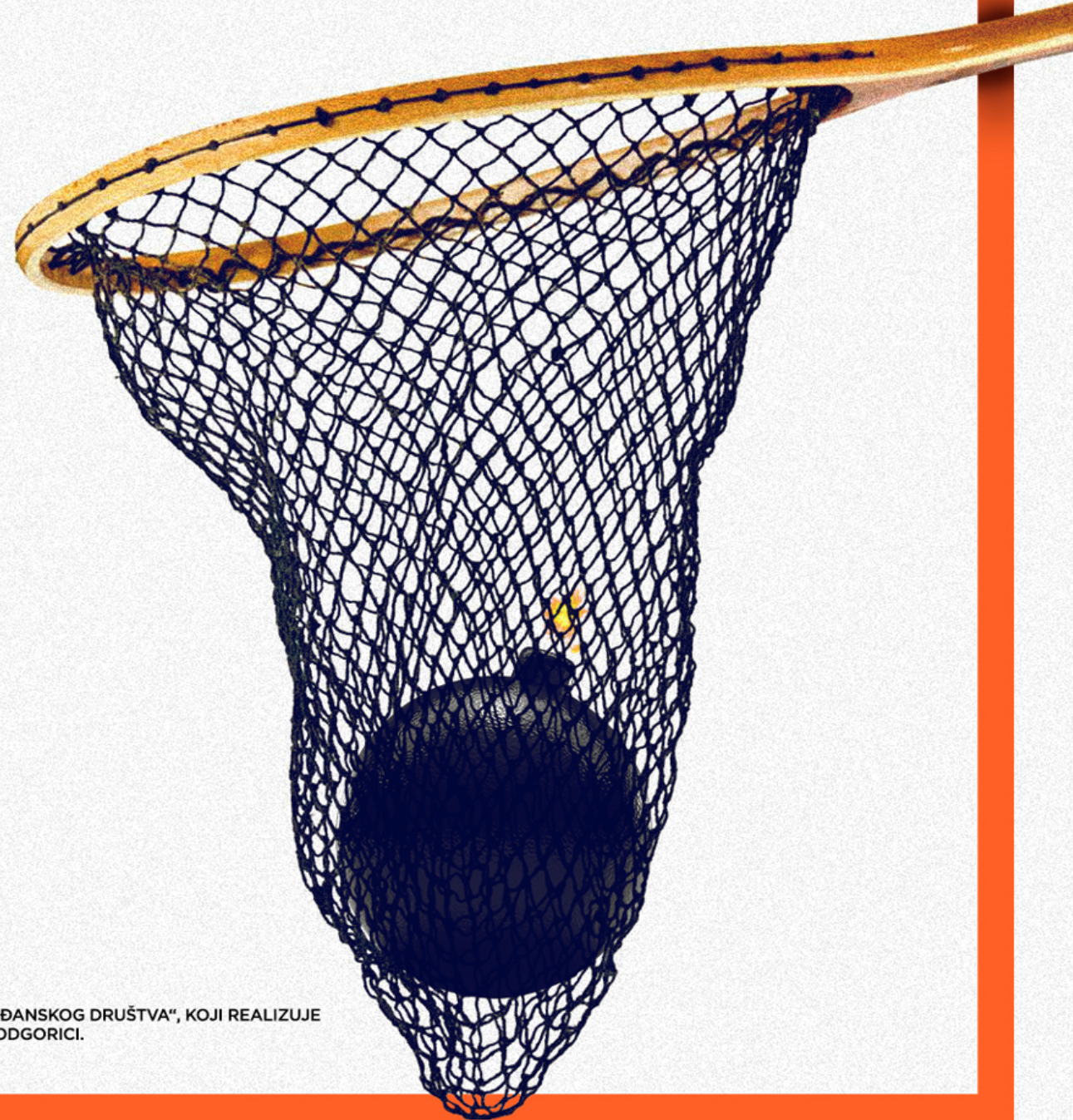
3

Baza: Oni koji misle da povratnici predstavljaju prijetnju po sigurnost društva (40% od ciljne populacije)

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

Sigurna mreža

OVAJ PROJEKAT JE PODRŽAN KROZ PROGRAM „ZA JAČI GLAS ORGANIZACIJA GRAĐANSKOG DRUŠTVA“, KOJI REALIZUJE FOND ZA AKTIVNO GRAĐANSTVO - FAKT, A FINANSIRA AMERIČKA AMBASADA U PODGORICI.